

Katalikai turi suprasti, kad jų aukos ir pasiklydimo del katalikų spaudos sustiprinimo bus malonesnis Dievui ir pačiai Bažnyčiai, ir žmonėms naudingesnis, negu pirkimas bažnytinio indy ir net negu bažnytinės apeigos. Pa- kol to nesupras visi katalikai, mes negalime tikėtis sulaukti spaudos kuri atitiktų Katalikų Bažnyčios rimtybei ir pajėgoms. Žmonų vadai, pirmiausia gi kunigai, tu- ri skaityti tai savo didžiausiu už- daviniu.

Vykupus Kilian.

Organas Amerikos Lietuvių
Rymo Katalikų Sventos
Juozapo Darbininkų
Sąjungos.

DARBININKAS
HRA
UTARNINKAIS, KETVERGAIS IR
SUBATOMIS.
Metams\$4.50
Užrašų metams\$5.50
DARBININKAS
366 Broadway, Boston 27, Mass.
Tel. South Boston 420.

VOL. VIII, No. 87.

KETVERGAS, RUGPJŪČIO 2 D., 1923

Kaina 4-centai.

Brocktono streikas atšauktas

NUBALSAVO GRĮŽTI
DARBAN.

Brockton, Mass. — Streikuojantieji šio miesto siau- čiai nubalsavo grįžti darban. Streikas tęsėsi 11 savaičių ir pasižymėjo triukšmais, ko- kių šis miestas niebuvo ma- tes jokių streikų metu.

Streikininkai buvo susi- rinkę Eagle Hall liepos 31 d. Buro iš viso apie 800. Veik- vienbalsiai nutarė grįžti dar- ban.

Streikininkai grįš dar- ban kaip nariai senosios or- ganizacijos — Boot & Shoe Workers Union. Tačiau nau- jai sutvertąją uniją Brock- ton District Shoe Workers Association teipgi palaikys. Diskusijos streikininkų susirinkime buvo karštos ir ilgos. Diskusavę keturias valandas.

Ar visi streikininkai gaus darbus, tai dar nežinia. Vargu taip bus. Senoji uni- ja iki pat paskutinių dienų skelbė, kad kasdien nauji darbininkų priimami, bet dar vietų esą ir streikinin- kai gali grįžti su viltim gau- ti darbą.

Kompanijos nežada vi- siems darbų. Tačiau daug streikininkų yra išvažiavę kitur. Kompanija skelbia, kad naujai priimtųjų darbi- ninkų, kurie eidami darban- statė save pavojum, jokių būdų nebūsią atstatomi iš darbo.

\$500 už suradimą vaiku

BUVO PAKLYDĘ
VAIKAI.

Lewiston. — Du vaiku Alfred Merian ir Gaston Dallendach buvo paklydę miškuose. Kai vaikai nepa- sirodė per keletą dienų, tai tėvai išgastyje pasiūlė dno- sią \$500 už vaikų suradimą. Tai arti 100 žmonių leidosi i miškus ir kalnus ieškoti vaikų. Tai du vyrai ir rado juos ant kahno Katahdin. Miškuose tie vaikai išbuvo šešias dienas. Maitinosi uogomis. Vaikus radusių vy- rų pasidalys penkisimtis perpus.

UŽ PROHIBICIJĄ.

Sofija. — Bulgarijos dvi- siškosios suvažiavimas pri- ėmė rezoliuciją, reikalaujan- čią

ŽINIOS IŠ LIETUVOS.

DEMONSTRACIJOS
LIETUVOJ.

Washington, D. C. Liepos 17, 1923, (L. I. B.) — Sary- šyje su Klaipėdos derybo- mis Paryžiaus visos Lietuvo- je įvyko jau du šimtai min- tingų, kuriuose, pareiškia pilno pasitikėjimo vyriausy- bei, griežtai reikalaujama nepriimti jokių sąlygų var- žančių Lietuvos suverinitetą Klaipėdoje ar teikiančių specialią privilegiją Len- kijai. Nauji mingai įvyks- ta kasdien.

GAISRAS, ŠOVINTAI IR
STOKA ORGANIZA-
CIJOS.

Skapiškis, Rokiškio apsk. Birželio 24 d. 13 val. vaikai paplūsdami užkrėtė šiaudus, nuo kurių užsidegė klijai- mas ir kitos trobos. Pučiant smulkią vėją, ugnis plė- tės labai greit. Žmonės, tik- ką išėję iš bažnyčios, subėgo gesinti, bet užsidegus Da- vainio troboms, jose pradė- jo sprogti šoviniai ir grana- tos. Vėjas pūtė skersai gat- vės, dėlto sudegė tik 5 gyve- namosios ir 13 šiaip trobe- sių. Gesinant matėsi trūkum- mas įrankių ir organizaci- jos. Apdrausti niekur ne- buvo. Praeitą rudenį ini- ciatorių grupė bandė orga- nizuoti ugniagesių kuopą. Vienok neradusi materijali- nės paramos tarp miestelio gyventojų, ypač tarp turin- gesniųjų ūkininkų, turėjo tą šumanyą atidėti.

prohibicija. Bet rezoliuci- jai sakoma, kad tas judėji- mas neturi būti sureisti su propaganda prieš tikybą.

UŽSIDEGĘ VAIKAI.

Worcester, Mass. — Ralph Orcutt, 10 m. vaikas, bovi- jo si su kitais apie ugnelę, ir pilselėje gazolino. Ugniai užtekęs, užsidegė vaiko drabužiai ir vaikas virto ug- nies stulpu. Pracičiai šoko gesinti ugnį. Vaikas nuga- bentas ligoninėn ir mažai vilties kad išliktų.

PABRANGO PIENAS.

Lawrence, Mass. — Vietos pieno pardavėjai puse cento pakėlė pieno kainas. Dabar ims po 14/100 už kvortą.

SMARKŲ LENKU
SEIMO ATSTOVAI

Vilnius. — "Dziennik Wi- lenski" rašo, kad naktį i bir- želio 23 d. seimo atstovas Piotrovskis, buvęs Vileikos atstovų biuro vedėjas, pa- kėlė viename Vilniaus resto- rane skandalą. Atėjęs su trimis savo draugais ir vi- na ponis i restoraną, jis už- sakė vakarienę su svaigina- maisiais gėalais ir užėmė atskirą kabinetą. Po kurio laiko iš ten išbėgo atėjusi draugė ponis skusdamosi, kad su ja atstovas negražiai elgėsis. Be to, anot laikra- ščio, nepakako: kai įteikė atstovui sąskaitą už vaka- rienę, jis pareiškė nežino- kėsiąs, nes iš seimo atstovų nieks neturi teisės to reika- lauti. "Joki prašymai negel- bėjo, ir įpykęs atstovas grą- siindamas revolveriu kelnerį net sumušė. Pašauktas po- licininkas taip pat gavo nuo atstovo ir be to dar jam bu- vo grasinama, kad bus paga- rytas iš tarnybos.

Laikraštis priduria, kad tai jau ne pirmas atsitiki- mas. Neseniai čia kėlė avan- tiūras taip pat atstovai Hal- ka ir Vendzingskis.

SPAUSTUVIŲ KRIZIS
VILNIUJ.

Vilniuj prieš karą buvo i 30 spaustuvių. Visos turėjo darbo ir gerai vertėsi. Ypač lietuvių spaustuvės: Vilei- šio, Kuktos, Strazdo-Vėgė- lės ir puslietuviška Zavads- kio, spaudos darbas buvo užverstos. Dabar gi iš to di- delio spaustuvių skaičiaus vos 4 šiaip-taip tedirba, ki- tos visos, stokos darbo dē- liai, sustoję.

Idomu pastebėti, kad se- niausia ir didžiausia Zavads- kio spaustuvė subankrutijo. Kitos, kaip Vileišio, Straz- do-Vėgėlės ir "Zaibo" pėvė- jo i lenkų rankas. Kuktos gi, vėliau tapusi "Švyturio" at- sikraustė i Kauną.

Spaudos darbininkų be- darbių Vilniuj yra virš 100. Negeriau, čia ir kitose pramonės šakose. Ten jau- čiamą didelį darbo trūkum- nas. To viso priežastis glū- di netikusiam lenkų ūkio ve- dime ir Vilniaus, kaip Lie- tuvos kultūros, prekybos ir pramonės centro atskirime- nuo jos. Vienintelis Vili- nius atėjimo ir skurdą pri- šalinimas tai jo grąžinimas Lietuvai.

Nutarė veikti politikoj

SUDARĖ KOMITETĄ.

Albany, N. Y. — Geležin- kelių darbininkų brolijos ir Farmer-Labor partija nuta- rė bendrai veikti politinėje dirvoje. Išdirbo platformą veikti valstijoje ir federa- liuose reikaluose. I konfe- renciją nebuvo įsileisti ko- munistai. Specialistų parti- jos atstovai buvo įsileisti, bet su jais nesusitarta ir su jais tapo ryšiai nutraukti. Konferencija nutarė kele- tą atsišaukimų i prez. Har- dingą ir gub. Smith.

TOKS SU TOKIU.

W. Orange, N. J. — Gar- susis Amerikos raganius Edison su žmona ir garsusis Henry Ford teipgi su žmo- na išvažiavo automobiliumi i vidurines valstijas. Per New Yorko ir Pensylvani- jos valstiją keliaus i Det- roitą, o po to vyks i Kemp- Michigano ar Wisconsin valstijos.

ORLAIVIŲ GADYNĖ.

Washington. — Bureau of Standards skelbia, kad or- laivių gadyne jau netoli. Sa- ko, kad per ateinančius de- šimt metų orlaiviai taip augs, kaip kad automobiliai augo nuo 1905 iki 1915 m. Orlaivių įvedimas komuni- kacijon žymiai suartins to- lumas. Kelionė 100 mielių bus mažmožis. Tada Bosto- no gyventojams mažmožis bus nulėkti i Maine valstijos miškus savaitės galą praleis- ti; San Francisco gyvento- jams bus mažmožis nulėkti i Yosemite klonį; Baltimorės ir Washingtono gyvento- jams bus mažmožis nusidangi- ti i Virginijos miškus.

Orlaivių išsiplėtojimas pa- darys tą, kad miestai išsiplė- tos; priemiesių žemė ir na- mai pakils ir mažesniųjų miestų gerovė padidės. Or- laiviams hangarų prireiks, kaip kad dabar automobi- liams garadžių kad prireikė.

Vagystė ir žmogžudystė

VAGYSTĖ ANT
TRAUKINIO.

Wilkes-Barre, Pa. — Pen- ki ginkluoti banditai ant elektrikinio traukinio pada- rė "holdup" ir pavogė \$85,000. Kovoje nušovė vieną pasažierį ir keturis sužeidė.

Nukentėjusieji bandė pasto- ti banditams kelią. Vaziuo- jant traukiniui per mišką, netikėtai banditai sukoman- davo pasažierius ir pradė- jo krausti kišenių. Kai atsipeikėjo pasažieriai, tai ėmė priešintis. Žibalo kom- panijos atstovas Edward Murphy griežtai pasiprieši- no. Jis per širdį buvo per- šautas.

Vagys žinojo, kad tame vagone buvo kasyklos kom- panijos pajamsteris su aug- likaisi algonui. Razbainin- kai i jį ir buvo atkreipę do- mę. Pajamsteris drąsiai sto- jė mūšį su razbaininkais. Bet vieno galvažudžio kulka pataikė jam i kirką ir pay- jamsteris krito ant grindų. Banditai pašovė motornia- ną, traukinys sustojė. Tu- tarpu greta traukinio lėkęs \$100,000 del inkorporavimo šitos įstaigos. Tą įstaigą val- dys 10 senųjų darbininkų.

BUDAVOJIMO KAŠTAI

Washington. — Palyginus namų statymą 1913 m. su dabartiniu, tai pasirodo, kad kaip mūrinių, taip ir medinių namų statymas dau- giau, negu padvigubėjo.

LATVIJA MATO
PAVOJŲ.

Riga. — Latvijos premie- ras Meierovičius pareiškė, kad del Francijos nusistaty- mo ir jos buvimo Vokietijos Rūbro distrikte didis pavo- jus gresia. Smaugimas Vo- kietijos prives ją prie revo- lucijos ir komunistams pa- tekus ant viršaus, Rusija pasiskubintų jiems talkon. Tada įvyktų makedonienė ri- soj Europoj. Kad tam už- bėgti kelią, tai reikia be at- deliojimo susitarti del repa- racijų.

UŽRAŠĖ DARBININ-
KAMS.

Springfield, Mass. — Ne- well G. Mausir padarė testa- mentą ir savo spąstuvę ver- tų \$200,000 užrašė darbinin- kams. Be to grynais užrašė \$100,000 del inkorporavimo šitos įstaigos. Tą įstaigą val- dys 10 senųjų darbininkų.

Pakvietimas i Parapijos Piknyką

Gerbiamos ir Gerbiamejiz—

5 d. Rugpjūčio įvyks šr. Petro Parapijos piknykas ant Patts Hill pievos, netoli nuo Milton. Turis garbės kvieisti viso Bostono ir apylinkių lietuvius, kad maldon- tum atsilankyti i tą parapijos išvažiavimą.

Šr. Petro Parapija So. Bostone rengia dar pirmutinę pramogą, kurioje visiems bus galima dalyvauti. Iki- šiolei So. Bostoniečiai yra dalyvavę kitą parapijų išvaži- vimuose, taigi, gerbiamei kaimynai, nors slyj turite pro- gos tuom pačiu atsimokėti So. Bostoniečiams.

Su tikra pagarba,

KUN. K. URBANAVYČIUS,
Klebonas.

Prezidentas sveiksta

ATSIGRIEBIA.

San Francisco. — Prez. Harding buvo sunkiai susir- gęs ir buvo beįsivystantis plaučių uždegimas. Jau bu- vo bemanoma, kad presiden- tas atsišauktų i katedrą sto- vijoje. Tačiau ėmė gerėti. Prezidento liga atkreipė do- mę Italijos karaliaus ir Šventojo Tėvo. Bostono kar- dinolas O'Connell buvo pa- siuntęs sąjauosmo telegramą.

VĖL DERISI.

Tokio. — Nutrūkusios de- rybos tarp Japonijos ir Ru- sijos atsinaujino. Derybos eina apie užvedimą diplo- matinių ryšių.

MAŽAI VĖŽIŲ.

Rymas. — Prof. Lutranio paskelbė savo tyrinėjimus ir sakė, kad vėžio liga ser- gančių yra mažiausia Itali- joi.

PALEIDO DAUG
KALINIŲ.

Maska. — Rusijos sovie- tų valdžia paleido iš kalėjimų 2,500 politinių prasikal- džiuma yra grynai lenkai ir telių. Iš paleistųjų 800 iš- trontai i sodžius.

DOVANOS!

Esame tik ką gavę iš Lietuvos naują knygą "DI- DŽIOJO KARO UŽRAŠAI." Yra tai nepaprasta kny- ga. Daug mes esame panašių prisiskaitę, bet tos knygos buvo daugiausia vertimai, daugiausiai buvo aprašoma a- pie kitas šalis. Šita-gi knyga yra parašyta lietuvio ir rien- tik apie Lietuvą. Yra daugybė pavelsių ir tt. Reiškia, ši knyga rašo, vien apie tai, kas karo laiku atsiliko Lietu- voje.

Norėdami tą knygą praplatinti, gerbiameiems skaity- tojams pasiūlome štai ką:

Kas užsirašs "Darbininkų" metams užmokėdamas \$4.50 ir pats prisins pinigų, tas gaus tą knygą DOVANU — DYKAI.

Kas iš skaitytojų užrašys kitam laikraštį metams ir prisins pinigų, tai irgi gaus dovanų dykai "Didžiojo Ka- ro Užrašai."

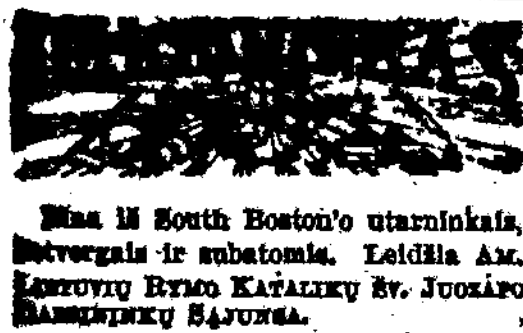
L. D. K. S. nariai ir-gi gali pelyti tą knygą užrašy- dami ne nariams metams laikraštį ir prisinsdami Centrai- nius.

Ši proga yra duodama tik iki Rugpjūčio 15 d. 1923. Taigi, kurie tą knygą norite dykai gauti, tai padirpėki- te.

"DARBININKAS"

366 West Broadway,

South Boston, Mass.

DARBININKAS

THE WORKER
Published every Tuesday, Thursday,
and Saturday by St. Joseph's Litho-
graphic Co. Association of Labor.

Entered as second-class matter Sept.
12, 1915 at the post office at Boston,
Mass., under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate
of postage provided for in Section 1103,
Act of Oct. 3, 1917, authorized on July
12, 1918.

Subscription Rates
Yearly \$4.00
Boston and suburbs \$5.00
Foreign countries yearly \$5.00

TAUTOS SVEIKATA-- BRANGIAUSIS DAIKTAS

Prieš keletą metų, išmin-
tingas Siamo (Sala Indijos,
Azijoje) karalius siunčė sa-
vo siūnus į tolimas žemes
mokslu pasisemti. Pirmajam
siūnui jis skyrė medicini-
nį, gi antrajam — agrikul-
tūrą. Tuomi karalius ligir-
pabriežė, jog pirmiausia
viešioti jis stato savo žmonių
sveikatą, nes nuo jos labiausia
priderės tautos laimė.
ga. Ir galybė. O kad tai
suprastų ir įvertintų lietu-
vių visuomenės ir valstybės
vadai!

Turi Lietuva gana vargų
ir rūpesnių. Išmėgė ji sa-
vo melsvas akis į savo pra-
eities garbės ir didybės cen-
trą žilagalvi Vilnių, mūsų
pasaką ir svajonėlę. Subū-
rė ji savo gyvas paigas.
Baltijos ošiančias bangas,
senutę Klaipėdą, mūsų lais-
vės simboli, mūsų vartus į
dydį pasaulį. Ištroškusi
šviesos ir ramybės, steigia
Tėvynę dešimtis naujų gim-
nazijų, dalina žemes suvar-
gusiam kaimiečiui, bando
gydyti karą žaizdas. Pama-
tu ji šiltinė ir kolera, bijo į-
ginasi jų. Yra bet-gi vienas
žiaurus ir baisus pasislėpęs
priešas, kurs skaudžiai ir
kasdien kanda iš pasaulio
nuodais užpila tautos krau-
ją, bet šito priešo tauta ne-
muto... O jis vadinasi —
veneros ligos.

Jau ketvirtį metų eina
kai karo gydytojas Dr. A.
Fuksas pradėjo retkarčiais
leisti Kauno spaudon grai-
džius signalus, šaukiančius
jog baisyti priešas jau čia
pat, mūsų tarpe: kairiuome-
nėje, miestuose, kaimuose.
Ligoninėse... Ar mauote,
kad visuomenė, valstybės ar
spauda labai į tuos signalus
reagavo? Visuomenė kovo-
ja už duonos kąsnį, valdžia
turi savų vargų, o spaudai
ir taip gera, nes dar gana to-
li tie laikai, kada del sifi-
lio laikraščių skaitytojai
pradės mažinti... Tai kam
čia tuo klausimu labai ir rū-
pintis? Tad spauda ir ty-
li...

Stai ir vėl Dr. A. Fuksas
(S. m. lėpos 1 d.) prabilo a-
pie "baisų vėdus priešų".
Matant klausimo svarbumą,
negalime susilaikyti neuž-
tave Dr. A. Fuksos rimtų žo-
džių:

"Prancūzijoje dabar priskai-
toma 3,900,000 vienu tik sifi-
litikų; tai sudaro 10 nuoš. visu-

gyventojų; 20,000 kasmet iš-
miršta ten vaikų dar motinos
yšeunje. Tat ir-gi sifiilio pasek-
mė. Paskum kasmet 40,000
abortų irgi pasekmė sifiilio.
Miršančių sifiilio kasmet pri-
skatoma 80,000. Suvedę visa
tat krūvon, mes pamatysim,
kad sifiilis Prancūzijai atsieina
per metus 140,000 žmonių gy-
vybių. 40 nuoš. visų sergan-
čių ligonių yra sifiilitikai su
astrios formos ligos, pasekmė-
mis. Beigijoje yra 400,000 si-
filitikų. Miršta ta liga per me-
tus iki 15,000 žmonių. Ligoninė-
nėse 22 nuoš. sifiilitikų.

"Anglijoje be kolonijų pri-
skaitoma per metus 190,000
naujų susirgimų sifiilio, 18,500
progresuojančio paralyžio atsitiki-
mų yra irgi sifiilio pasekmė, 55
nuoš. visų akinių ir neblizgių yra
veneros ligų pasekmė.

"Vokiečiuose, Berlyno prof.
Blasko žiniomis kas met suve-
ga Hamburge 100,000 vyrų nuo
15—20 metų; susirgimas sie-
kia 161,27 nuoš. Metus žvilgs-
ni, darosi keista, kad susirgi-
mų ten daugiau, kaip vyru.
Aškinama tat tuo, kad vienas
ir tas pats žmogus suvega po
kels kartus. Iš 15 milijonų
apdraustų nuo ligos, Vokietij-
oje nuo 5—7 nuoš. apskritai i-
mant 6 nuoš., t. y. vienas mili-
jonas serga veneros ligomis.
Dabartinių laikų Berlyne gyve-
na 20 nuoš. vyrų sifiilitikų ir 15
nuoš. moterų. Rusijoje dar
prieš karą teko vienas sifiiliti-
kas 100 žmonių, bendrai tat su-
davė 1,5 milijonų. Karo metu
iki revoliucijos armijoje buvo
priskaitoma iki 1 milijono ve-
nerikų. Gautomis žiniomis, da-
bar Rusijoje venerikai skaito-
mi dešimtimis milijonų. Pas
mus norima nusiraminti tuo,
kad Lietuva yra žemdirbių ša-
lis, ir delto sifiilio sodžiuje nėra,
kad jis reikšiai paprastai tik
miestuose, ir jo pavojus nėra
jau toks didelis. Jeigu da-
lykai iš tikrųjų taip atrodytų,
tai rūpinis taip labai, gal ir
nereikėtų. Miesto gyventojas,
daugiau nusimanęs apie šią li-
gą, gali savų laikų ją pažinti
ir atsakomu būdu gydyti, tu-
rėdamas čia pat nemokamą am-
bulatorią ir specialistus gydy-
tojus. Bet dalykas tas, kad per
karą ir paskiau einamos okupa-
cijos, sifiilis įsikverbia sodžiu-
je ir del žemo pakilimo kultūroje
sodičio žmogaus, sifiilis pradė-
jo ten plėstis. Daug dabartinių
kareivių sifiilitikų yra naujokai,
kurie atsineša su savim sifiilį iš
karo tarnybų, jau iš sodžiaus.
Ir man kaip gydytojai teko
matyti ne tik sifiilio susirgimų
atsitikimų sodžiuje lyties keliu,
bet ir stovint sodžiuose mano
karo tarnybos metu, man teko
konstatuoti ir nekalčių sifiilio at-
sitikimų, t. y. kada susirgimas
ėjo ne lyties keliu, o nuo vie-
no šeimos nario prie kito."

Iš visko matyti, kad
Prancūzijoje yra arti 4 milio-
nių sifiilitikų, Vokietijoje
virš 5 milijonų, kitose šalyse
ir-gi daug maž po atitinka-
ma proporcija. Kiek jų Lie-
tuvijoje yra — sunku pasaky-
ti, nes tikslų žinių niekas
dar nesurinko. Gal būt arti
100,000 arba apie 4% visų
gyventojų. Praeis keli ar
keliolika metų, ir Lietuva
pralenks Prancūziją ir Voki-
tiją.

Diduma Prancūzijos gyve-
na daug šiltesniame, sauses-
niame ir saulėtesniame kli-
mate, negu Lietuva. Tai
prancūzams sifiilis, mažiau
kenksmingas, negu lietu-
viams. Sifiilio išgaudėjima
Lietuvoje reikia skatinti
daug didesne nelaimė, negu
Vilniaus praradimas. Jei
lietuvių tauta sveika būtų ir
augtų, tai Vilniaus atgavi-
mas tik laiko klausimas.
Kas kita veneros ligos. Jos
užmūšė tautos gyvybę ir ga-
lėjimą. Prieš jas reik kovo-

ti visomis išgalėmis. Seimas
turėtų skubiai prarasti įsta-
tymą, kad sifiilitikams būtų
uždrausta su sveikais apsi-
vesti ir taip užkrėsti vi-
są tautą. Abėlnai, be gydy-
tojų liudymo nereikėtų prie-
vestuvių priieisti. Tai būtų
dar menka priemonė, bet
prie jos pridėjus eilę kitų
kovo būdų, vis-gi dar gale-
tume prieš tą nelaimę kovo-
ti. Reikia tik kovon įnešti
kuodangiausia mokslinių
medicinos žinių ir gilus re-
liginio elemento.

FILISOFIJOS DAKTARĖ

Paulelė M. Andriulytė, ba-
gusi si pavasarį Fribrugo fi-
losofijos fakultetą su Filo-
sofijos D-ro laipsniu, nese-
nai taip mums rašė:

"Kadangi žmogui tenka
gyventi ne dvasiniame, bet
materialiniame pasaulyje ir
kadangi patsai žmogus yra
ne vien dvasinė, bet dvasi-
niai-fizinė esybė, tai kad ir
idealiausi jo troškimai be
materialės paramos negali
būti įvykinti. Didžiausias
mano stelos troškimas nuo
pat mažens buvo įgyti augš-
tąjį mokslą. Nors visuomet
jaučiausi turinti tam šiek-
telį dvasinių pajėgų, tačiau,
pablogėjus delei karo mano
materialiai padėčiai, be pa-
salinės paramos vargti tą sa-
vo didžiausį troškimą būčiau
galėjęs atsiekti. Bet čia kaip
tik pasirodė begyvuojanti
tokia garbinga įstaiga, k-
tį be kitų praklinių uždavi-
nių užsibrėžė dar padėti a-
kademeinei lietuvių jaunuo-
menei kilniausią savo sieki-
mą vykinti — įgyti aukštąjį
mokslą.

Toji įstaiga — garbinga-
sai Tautos Fondas maloniai
sutiko ir man mauo reikale
padėti.
Dėlto šiandien, jau įvy-
kinusi savo šviesiąją svajo-
nę, įgijusi filosofijos dak-
tarės laipsnį, pirmiausia
skubu gerbiamam Tautos
Fondui išreikšti giliausią ir
širdingiausią savo padėką.
Mano džiaugsmas ir dė-
kingumas yra juo didesnis,
kad augstąjį mokslą man pa-
vyko įgyti garsiam katali-
kų universitete Fribruge.

Dėkoduama iš visos šir-
dies linkiu kartu Augštai
Gerbiamam Tautos Fondui
gyvuoti ilgiausius metus ir
padėti Lietuvai kuodangiau-
sia susilaukti savo katalikiš-
kos inteligentijos ir per tai
visą Lietuvos gyvenimą in-
staurare in Christo...!!"
Amerikos lietuvių! Tai
jūs esutė kalba. Ir jūs
galite eiti jos pėdomis ir
siekti augštojo mokslo. Ir
jumi Tautos Fondas galės
padėti jei būsite panašiose
aplinkybėse. Tuo tarpu gi
Tautos Fondas šaukiausi jū-
sų pagelbos ir darbo, padė-
kite savo broliukams ir sesy-
toms, einantiems augštuo-
sius mokslus atsiekti savo
tikslą.

Lai kiekvienas iš jūsų ap-
siima išplatinti bent po ke-
lus šimtus tikietų. Tspri-
šyti tik 10 centų mokslei-
vams sušepsti — jau taip
lungva.
Jei dar neturite tikietų
knygutes — gaukite ją pas
kūn, kleboną arba Tautos
Fondą skyrėnais valdyba.
Reikia sukrasti. Laiko lie-
jama. Nedang.

TAUTISKAS LIETUVIŲ DAILES TEATRAS

Kaslink Tautiško Lietu-
vių Dailės Teatro, drusiai
galima sakyti kad kiekvie-
nas inteligentus lietuvis no-
ri matyti geriausias pasek-
mes; moksliškai imant, yra
svarbų kaip jauniems taip
ir seniems šis darbas.
Aš žinau kad Lietuvių
kaipo rasė, yra sąžiningi —
pagirtini, taip pat žinau,
kad nekarta apsiriko ant į-
vairių įvestnųjų. Lietu-
viai, abėlnai imant, yra per-
daug geraširdžiai. Man
gaila kad tie apsirikimai iš
didelės dalies yra priežasti-
ni pasitikėjimo.

Bet atsižvelgiant į praeitį,
matome, kad žmonės turėjo
nepasisekimus nuo pat pa-
saulio egzistencijos, vienok
nemstojo mąstę! Priešin-
gai, dar kas kartas įgauna
naujas idėjas, dar naujus
bandymus. Kuomet žmogus
būna perdaug atsargus, tai
perdaug ilgai mąsto ir pra-
leidžia geras, progas; jei tik
mintims neleisim veikti,
greitai mintys sustengsta,
taip kaip kad vanduo nors ir
tyras, bet jei nenaudojamas,
apauga maurais. Ar nege-
riaui turėti dvyypis nepasise-
kimus, o vieną laimėjimą,
negi atsisakyti paremti pa-
sisekimą? Perdidelis atsar-
gumas blogesnis negu neat-
sargumas.

Niekas negeidžia turėti
nepasisekmes; priežastis ne-
pasekmių būna tankiausiai
tai, kad žmogus nesugebė su-
manyto reikalo dvesti iki
galui, sukumpa pusei kelio.
Oion man prisieina prisi-
minti apie sumanytoją Tau-
tiško Lietuvių Dailės Teat-
ro poną Angeles.

Jis yra atsižmėjęs savo
darbe jau per 18 metų; jis
studijuoja kiekvieną naują
apsireiškimą dailėje, ne tik
iš Amerikoje, bet ir kito-
se šalyse; yra atsidavęs su-
dūsi ir kūnu savo darbui,
atsižmėjęs neapsakomų
kantrumu. Kas norėtų su-
žinoti jo platesnę biografi-
ją, tegul kreipiasi prie kru-
tamų paveikslų direktorių
kompanijos (Motion Pictu-
re Studio Directory, 729 Se-
venth Ave., New York, N.
Y.); gaus patikėtiniausias
informacijas.

Kun. F. Kemėsis, iš
Washington, D. C., visiems
lietuviams žinomas veikė-
jas, kurs yra nariu Tautiš-
ko Lietuvių Dailės Teatro,
padarė mau pastabą: "Ištie-
sų Tamsta esi gera moteris,
kad privertei savo vyrą lie-
tuviams dirbti tokiems pra-
kilniams darbuams." Aš at-
siskiau teisingai: "Jūs kly-
s."

LIETUVIAI DARBININKAI ATMINKITE!

Kad "Darbininkas" jau parduoda Lietuvos pinigų-
litų peilaidas ir savo draugams darbininkams suteikia pa-
tarnavimą. Tai-gi visi tie, kurie norite, kad Jūs siun-
čiami Lietuvos pinigai patektų į Jūsų giminių rankas, vi-
suomet kreipkitės pas "DARBININKĄ", jisai visuomet
nuoširdžiai Jums patarnaus.

Darbininkai, atsiminkite kad "Darbininkas" yra Jū-
sų DIDŽIAUSIAS DRAUGAS.

Siųsdami pinigų ar klausdami litų kainų visuomet
adresuokite laiškus šiaip:

"DARBININKAS"

Red. Sekr. 366 W Broadway, South Boston, Mass.

tate; aš negaliu tuomi di-
džiuotis, nei girtis; tai ne
mano sumanymas. Jis ma-
nė prikalbino grįžti prie lie-
tuvių, atnaujinti pažintis ir
kartu dirbti." Jis nusiste-
bėdamas pasakė kad ponas
Angeles yra vienintėlis žmo-
gus kurs turi tokią prakli-
nią širdį.

p. Angeles netik kad gali,
bet trokšta, įkūnyti savo
planus, kuriame tai darbe aš
noriu prigelbėti jam kiek
tik galima. Tautiskas Lie-
tuvių Dailės Teatras visiškai
yra skirtingas dalykas koki-
lietuvių lig šiam laikui yra
patyrę. Paprastai būdavo,
reikalaujama nuo kiekvieno
priskaldančio su tam tikra
suma pinigų, kur būdavo
prizadama didelė nauda vie-
nam žmogui, o mes prašome
nuo Jūs tik kooperacijos ir
mažutėles finansines para-
mos, beveik tik padengimui
lėšų su Tamstoms vesti rei-
kalus, kas suteiks kiekvie-
nam lietuviui naudą.

Pastudijuokit patys, ar
tai yra blogas dalykas? Jei-
gu ne, tai turi būt geras.
Dėlto dėkis prie mūsų; pa-
lik narių; būk mūsų tarpe;
kooperuokis su mumis!!!
Yra daugelis tokių Ameri-
koje gimusių lietuvių ir lie-
tuvačių kaip ir aš, kurie pa-
sitraukė nuo lietuvių; gra-
žinkime juos prie savųjų!!!
Atsiminkime kad pasekmi-
gių pas-mūs padės, jei tik
visi stosis darban, viską
pergalėsime.

Kaip žinote, insirašymas
dabar tik \$1.50, vėliaus bus
pakeltas dvigubai; kitokių
mokymų nėra. Informaci-
jų klausiantis, adresuokitės
laikšius sekanciai: Lithu-
nian Art Theatre, 222 So-
9th St., Brooklyn, N. Y.

Insirašymo pinigai, če-
kiai ar money orderiai, turi
būti siunčiami išdiniukui
šiuomi adresu: A. B. Stri-
maitis, 294 Eighth Avenue,
New York, N. Y.
Pastudijuok — o persitik-
rinsi kad prakilius darbas;
prisirašyk! Parodyk narys-
tės ženklą.

Jūs draugė —
Elena M. Useitūtė—
Angeles.

MAKARONAI ATPIGO.

Rymas. — Kadangi Itali-
joj užderėjimui geri, tai kai-
nos ant duonos ir makaronų
nupuolė.

Skaitymas, kaip ir valgy-
mas nenaudingas, jei nesu-
virškinama.

Žmogus, kurs daro, kaip
jam patinka, retai esti pa-
tikintis savo padarymų.

KOOPERACIJOJE ATEITIS

Kovos už būvį dėsny-
Darwino paskelbtas viešpa-
taujančiu augmenijoje ir gy-
vūnijoje, šiandien rimtų bio-
logų jau pastatytas po abejo-
nė. Daugelis gamtininkų ir
ten juo tolyn juo daugyn i-
žiūri ko-operavimo, bendra-
darbiavimo ženkly. Materi-
jalistinė gyvenimo filosofija
Tečiai tie baidymai atuesė
labai liūdny rezultaty. Vo-
kiečių filosofas Nietzsche sa-
vo tautiečių buvo beveik die-
vinamas už tai, kad jisai pa-
klausė jiems mintį, jog jie yra
pašaukti sudaryti virš-žo-
gių rasę ir valdyti pasaulį.
Vokiečių tauta netruko pa-
tirti ant savo kailio, kaip
pragaistinga buvo toji filo-
sofija.

Genijalių finansistų žydu
tauta, išgalvojusi kredito
sistemą finansiniam ir eko-
nominiam pasaulio pavergi-
mui ima jau paspringti tuo
pačiu aukšu, del kurio ji
taip sistemai tautas peš-
dino ir revoliucijas dirbo.
Matyt Sūvertorjo nebuvo
skirta žmonėms kovos už bū-
vį ir neapykantos kelias, jei-
gu žmonija eidama tuo keliu
per tiek amžių — vien tik
žaidžų ir nelaimių tesusila-
kė.

Ar imsimė ekonomines ko-
vas darbo su kapitalu, ar
politines tautų ir valstybių
kovas už viršenybę ir vieš-
patavimą — pasekmės vis-
tos patios — liūdnyos ir pra-
žūtingos.

Socijaliai-ekonominė kova
— streikai, lokantai, žiau-
rios varžytinės — ne tik ne-
kelia žmonių gerbūvio, nedi-
dina gamybos, neingyvendi-
na teisingumo, bet ir pačius
kovojančius sužeidžia, nu-
silpnina ir nupuldo. Toji e-
konominė kova, materialiai
žvilgsniu labiau nuskriau-
džia silpnesniąją pusę — dar-
bininkus, nes sulaiko jų ma-
terijalį progresą, neduoda
jiems pakilti ir sustiprėti.
Gi moraliu žvilgsniu abi ko-
vojanti pusi ir darbadavius,
ir darbininkus lygiai demo-
ralizuoja ir nupuldo, nes
naikina ir žudo jų gerasias
sielos pajėgas, o iškelia ir
sustiprina blogasias pajė-
gas, ir tokiu būdu toji kova
sulaiko materialų ir morali
žmonijos progresą, cikvoda-
ma jos energiją ne statymo
ir auginimo, bet ardymo ir
griovimo darbui.

Dar labiau kovos dėsno
bankrutą apsirėškia politi-
niuose karuose. Karai išnai-
kina ne pačius silpnuosius,
bet pačius stipruosius ir
sveikuosius žmones: vyrus
ant fronto, apkausuose: mo-
teris — amunicijos dirbtu-
vėse. Naujų kartų gimdyto-
jais turi būti liekanos, pa-
skaitytos, fiziškai netinka-
mais karo reikalams.

Be to karai labiau negu
kitos nelaimės sugriauna
moralius ir protinius kultū-
ros prieauglius ir žmonių ve-
sni civilizacijai neša mirtį.
Tad jau didis laikas žmo-
nijai pamoti ranka ant ko-
vos už būvį principo ir iš-
maujo atsiminti Dievo ap-
reiktus dėsnius: meilės,

brolybės, bendradarbiavimo,
atsakomybės ir darbo dės-
nius. Tie vis nauji ir amži-
nai seni principai tikrai ga-
li žmonijai daug daugiau
džiaugsmo, ramybės ir lai-
mės atnešti, negu anas žiau-
rusis kovos už būvį princi-
pas. Ir ištikrųjų, jeigu vi-
si žmonės turi vieną dan-
gaus Tėvą, jeigu visi tarp
savęs yra broliai, tai ir gyve-
nimo pasisekimas, ir visokis
gerbūvis tik tuomet tegali
būti, jeigu broliai tarp savęs
nėkovo, bet broliškai mylė-
sis, gyvės ir dirbs, niekas
nieko neskriausdamas ir ne-
išnaudodamas, bet vienas
kitam padedamas, dirnda-
mas iš vien su kitais, savo
neatsižadėdamas, kad kur
vienybė ten ir galybė. Vie-
nas už visus ir visi už vieną.

Tais principais ir remiasi
ko-operacijos judėjimas ir
juos įnai gyveniman vykdi-
na. Neskelbdama niekam
kovos, neruošdama revoliu-
cijų, nei karų — ji ruošia ra-
miu keliu ir būdu didžiausią
atmainą pasaulyje: ji perke-
lia turtus ir su jais kartu vi-
są ekonominę ir politinę ga-
lybę iš rankų saujalės didž-
vųjų — į rankas darbo
žmonių, tuos pirmuosius ly-
gindama išpalengva su dar-
bininkais, gi darbininkams
teikdama ekonominę laisvę
ir gerbūvį. Jeigu darbo
žmonių vienybė ir susiprati-
mas atsitrastų staiga (ko
sunku laukti), tai toji per-
varta įvyktų per kelioliką ar
20 metų. Jeigu visi darbo
žmonės intų pirkti visa kas
reikalinga gyvenime iš savo
kooperatyviskų krautuvių,
jeigu jie visus savo taupi-
nius dėtį į savo kooperaty-
vius bankus — kapitalistų
ir pavienių biznierių luomas
— per 20 metų jau būtų be-
baigišas savo dienas ir besi-
ruošias ir patys pavirsti dar-
bo žmonėmis. Per 20 metų
jie baigtų valgyti ir pušyti
savo turtus. Iš nuosimėjų
gyventi jiems juo tolyn, juo
būti sunkyn, nes kooperato-
riai po 20 metų bendro dar-
bo tiek išaugintų savo kapi-
talų, kad iš pavienių pinig-
guočių nebent be nuosimėjų
beuorėtų imti pinigų savo
apgyrtaui.

Tečiau tasai susipratimas
ir vienybė neateina staiga.
Pasaulio kooperatoriaus —
tiems tikriesiems krikščio-
nims jau nebe vien iš vardo,
bet ir iš darbu — reikia daug
ir uoliai padirbėti, kol dar-
bo žmonių minios supras to
ko-operatyvio kelio teisin-
gumą ir tvirtumą. Ko-o-pe-
ratyvę apšvieta ir susiprati-
mą beplatniau pasirodys,
kad ne vieni piniguočiai bus
tam keliui priešingi, bet gal
dar didesnis priešininkas
bus pačių darbininkų dra-
sios neramnumas, morali
silpnybė, neteisingumas,
meilės stoka ir tt. ir tt.

Nuo mažutės krautuvelės
iki savo didžiulį fabriką ir
banką — kelias ilgas ir sui-
kus. Bet tai vienatini tik-
ras ir teisingas kelias ir juo
darbininkai turi pereiti, jei-
gu jiems ištikrųjų rūpi ir
savo geresnė ateitis, ir visos
žmonijos ramybė ir gerbū-
vis.

Uosis.

